

LECONTE, WINTRICH e. a., volgens welke van gasmengsels, die in de lichaams-holten van dieren worden gebracht, vooral de zuurstof, en in mindere mate ook het koolzuur, wordt geabsorbeerd, en van mengsels van H en CO₂, de H spoedig door N wordt vervangen, en, zooals ASTLEY COOPER zag, na verloop van tijd alle gassen zelfs geheel geresorbeerd kunnen worden. De veranderingen in de samenstelling van deze gassen bij het experiment, en de aard van de bij zijn pneumothorax-gevallen gevondene gasmengsels, stelt hij op grond van de genoemde gegevens voornamelijk afhankelijk van de vitaliteit van de omgevende weefsels en van de eventueel in de pleuraholte aanwezige micro-organismen. De zuurstof toch wordt door de weefsels in zoo sterke mate geabsorbeerd, dat de hoeveelheid daarvan reeds na korten tijd sterk afgenomen is, en dat zij weldra geheel verdwijnt. Koolzuur wordt daarvoor in de plaats afgegeven, dat zich bij het bestaande gasmengsel voegt, en daarvan ongeveer 5 tot 12 pCt. uitmaakt. De hoeveelheid stikstof blijft waarschijnlijk onveranderd, en neemt alleen schijnbaar toe, tengevolge van de onvoldoende substitutie der opgeslorpte O door CO₂. De micro-organismen eindelijk zullen eveneens O verbruiken en CO₂ uitscheiden, zoodat in rottende ettermassa's, waarin bovendien de cel-actie zeer sterk is, veel grootere hoeveelheden CO₂ (tot 49 pCt. toe) zullen optreden en de zuurstof geheel zal worden geresorbeerd; in enkele gevallen zal de zuurstof zelfs aan de rottende massa zelve worden onttrokken en zal door reductie een vrij belangrijke hoeveelheid waterstof (12.6 pCt.) worden gevormd.

ZEEHUISEN.

—❁❁❁—

BOEK BESCHOUWING.

Grundriss der Hygiene von Dr. c. FLÜGGE, Leipzig VEIT & Co. 1889
568 Seiten, f 7.15.

Onder de ontelbare handboeken voor gezondheidsleer, die in de laatste jaren verschenen zijn, is er geen enkel, dat zoo wetenschappelijk gedacht en geschreven is als bovengenoemd werk, maar ook geen enkel waarvan de lezing hem, die op de hoogte van dit vak wil komen, zoo onbevredigd moet laten. Terwijl eenige jaren geleden het karretje der gezondheidsleer, vooral met behulp van de bacteriologie, op een zandweg scheen te loopen, heeft het den schijn alsof aan het karretje de weg langzamerhand ontzonken is en zal hij, die FLÜGGE's boek gelezen heeft, geneigd zijn uit te roepen: Weten we dan absoluut niets en bestaat er dan wel een hygiëne!

Moet misschien op de eerste vraag het antwoord bevestigend luiden, aan het laatste kan toch wel niet worden getwijfeld. De gezondheidsleer van wijlen HIPPOCRATES bestaat nog altijd en de resultaten der praktijk van de laatste jaren, waarin die hippocratische gezondheidsleer beter dan ooit is toegepast, hebben het geleerd, dat de zorg voor goede lucht, drinkwater en een onvervuilden bodem meer dan ooit op den naam „praktische gezondheidsleer” aanspraak mag maken. Maar de vraag is: waarom? en het heeft den schijn alsof

„die lange Rede” waarvan de „kurze Sinn” het uitvloeisel moest zijn, haar waarde slechts aan dien laatsten ontleent, alsof de wetenschap der gezondheidsleer het aanzien, dat zij geniet, slechts dankt aan de conclusie: weest rein, die, zonder daaruit voort te vloeien, er toch door de traditie aan is vastgekoppeld.

Eenige jaren geleden had men reden om te meenen op den goeden weg te zijn. Men kon toen het ontstaan van infectie-ziekten verklaren en wist precies te zeggen hoe pathogene bacteriën uit een besmetten bodem door de lucht en door het drinkwater gezonde menschen infecteerden. In FLÜGGE's boek vindt men duidelijk uiteengezet, dat dat een illusie was, en dat bacteriën, wel verre van constante bestanddeelen van lucht en drinkwater te zijn, daarin slechts bij toeval worden aangetroffen. Een schrede terug dus, maar een schrede op den goeden weg, een „reculons pour mieux sauter”, en daarom juist verdient de nuchtere voorstelling van FLÜGGE waardeering. Het spreekt van zelf, dat de bacteriën in dit handboek een ruime vermelding vinden; op dit gebied staat schrijver nog op doctrinair standpunt.

Ik aarzel niet FLÜGGE's handboek warm aan te bevelen aan hen, die op een onbevooroordeelde voorstelling van bekende feiten prijs stellen. FOKKER.

B E R I C H T E N .

B U I T E N L A N D .

NEW-YORK. — **Aflevering van vergiften.** Volgens den *Medical Record* zal er bij de wetgevende macht een ontwerp worden ingediend, waardoor de pharmaceut verplicht wordt bij aflevering van vergiften, behalve het woord vergift ook het tegengift op de etiquette te vermelden.

LONDEN. — *The Lancet* van 22 Februari vestigt de aandacht op een artikel van Dr. GOODELL van Philadelphia, hetgeen onlangs onder het opschrift „The Abuse of Uterine Treatment” in de *Medical News* het licht zag. De nieuwere gynaecologie heeft in de laatste jaren, volgens GOODELL, de oorzaken van de meest verschillende ziekten bij de vrouw te veel in den uterus en de ovaria en op het gebied van het sexueele leven gezocht, en op het feit „that a woman has some organs outside of the pelvis” te weinig gelet. Verschillende opvattingen omtrent de pathologie hebben achtereenvolgens dan deze, dan gene behandelingsmethode, dikwijls ten nadeele der behandelde, om zoo te zeggen, in de mode gebracht. In den beginne was alles inflammatie van den cervix en kwam de applicatie van caustica in zwang. Spoedig daarop kwam de strictura van den canalis cervicalis de inflammatie-leer bestrijden en werd de dilatatie door bougies algemeen aangeprezen. Vervolgens werden de ante- en retroflexies en dislocaties als de causae malorum beschouwd en daaruit ontwikkelde zich het „mechanical system of uterine pathology”. Later volgde de ontdekking van den „conical cervix and pinhole os” en werd de chronische inflammatie en de strictura van den cervix verdrongen om voor de operatieve hulp het veld te ruimen. Eindelijk werd de laceratie van den cervix gevonden en in „paring and stitching of the lacerated surfaces” het redmiddel gezocht. Ten slotte trad de massage op, die op hare beurt alle andere theorieën trachtte te verdringen. Zeker is het, dat ook hier de waarheid in het midden ligt, en dat niet uitsluitend in „the meddlesome local treatment” alleen de hulp voor zoo menige ziekte van de vrouw kan worden gevonden.